

שיעור שאלות תשובות דיני ראיות

עו"ד אורטל רייסמן

**אסור להעתיק, לצלם, להקליט או להסריט את התכנים, כולם או חלקם ,
שיוצגו לכם להלן ללא אישור מפורש ובכתב מאורטל רייסמן .**

הנושא: תוספות ראייתיות

שאלה:

מתי צריך תוספת ראייתית כאשר מדובר בעדות של קטין?

תשובה:

מתי צריך תוספת ראייתית מסוג סיוע? בין היתר, במקרים הבאים:

1. עדות מפי חוקר ילדים – כאשר חל החוק וחוקר הילדים מעיד במקום הילד.
2. עדות מוקדמת של ילד לפי חוק הגנת ילדים – קטין מתחת לגיל 14 שהעיד לפני הגשת כתב אישום, ואח"כ במשפט לא מעיד.

מתי צריך תוספת ראייתית מסוג חיזוק? בין היתר, במקרים הבאים:

1. הרשעה בהליך פלילי על סמך עדות יחידה של קטין מתחת לגיל 12.
2. התיישנות עבירות מין בקטינים –
 - עבירות מין בקטין בתוך המשפחה – תחילת ההתיישנות (15) תחל מרגע שהקורבן הגיע לגיל 28 – תלונה שהוגשה לאחר גיל 28.
 - עבירות מין בקטין מחוץ משפחה – תחילת ההתיישנות (15) תחל מרגע שהקורבן הגיע לגיל 23 – תלונה שהוגשה לאחר גיל 18 + עברו 15 שנים מיום ביצוע העבירה.
3. קטין מתחת לגיל 12 + אדם עם מוגבלות שכלית (בלבד) שלא הוזהרו משום שאינם מבינים את משמעות האזהרה.

הנושא: תוספות ראייתיות

שאלה:

באיזה מקרים שתיקת נאשם תהווה סיוע או חיזוק?

תשובה:

סעיף 162(א) לחסד"פ קובע:

הכלל: אם נאשם בוחר שלא להעיד במשפטו, הדבר עשוי לשמש לחובתו.

שתיקה יכולה להיחשב:

- חיזוק – כלומר, תוספת ראייתית מחזקת לראיות התביעה, למשל לעדות של שותף לעבירה.
- סיוע – במקרים בהם הדין דורש "סיוע" לראיה (רף גבוה יותר מחיזוק).
- החריגים – שתיקת הנאשם לא יכולה להיחשב כסיוע ב:
- סעיף 11 לחוק לתיקון דיני הראיות (הגנת ילדים), התשט"ו-1955 – עדות של חוקר ילדים.
- סעיף 20(ד) לחוק הליכי חקירה והעדה של אנשים עם מוגבלות – עדות של חוקר מיוחד.

סעיף 162(ב) לחסד"פ קובע:

הכלל: אם הוכח באמצעות חוות דעת מומחה שהנאשם הוא אדם עם מוגבלות שכלית -או- אדם עם מוגבלות נפשית, כהגדרתם בחוק הליכי חקירה והעדה של אנשים עם מוגבלות, ושבשל מוגבלותו נמנע מלהעיד – שתיקתו לא תיחשב ראיה לחובתו.

הנושא: תוספות ראייתיות

שאלה :

האם שתיקת נאשם במשפט תיחשב כאי שיתוף פעולה? אילו תוספות ראייתיות יידרשו במצב של שתיקת נאשם במשפט?

תשובה :

נאשם רשאי להימנע מלהשיב לאישום, מלהשיב לשאלות בית המשפט בעניין הבהרת התשובה לאישום ומלהעיד. אבל – הימנעותו עשויה לשמש חיזוק לראיות התביעה נגדו. הימנעות הנאשם מלהעיד עשויה לשמש חיזוק או סיוע לראיות התביעה נגדו, אלא אם כן מתקיים חריג מהחריגים.

1. שתיקת נאשם בחקירה = זכות השתיקה ולכן אין תוספת ראייתית.
2. הימנעות נאשם מלהשיב לאישום = חיזוק.
3. שתיקת הנאשם במשפט = סיוע/ חיזוק/דבר מה נוסף במקרים חריגים.
4. שתיקת נאשם עם מוגבלות במשפט = לא משמש כתוספת ראייתית.
5. שתיקת נאשם במשפט כשעד קטין ולא העיד במשפט = לא משמש כתוספת ראייתית משום שמדובר בחוקר ילדים.
6. שתיקת נאשם במשפט כשהעד מוגבל שכלית/נפשית ולא העיד במשפט = לא משמש כתוספת ראייתית משום שמדובר בחוקר מיוחד.

הנושא: כשרות עדים

שאלה:

מה ההבדל בין משפחה מאמצת ומשפחה אומנה בכשרות עדים?

תשובה:

אימוץ מתייחס למשמעויות הנגזרות ממתן צו האימוץ לפי סעיף 16 לחוק אימוץ ילדים, התשמ"א-1981 וקובע למעשה כי ברגע שניתן צו אימוץ אז הקשר של ההורים המאמצים עם הילד המאומץ הופך לקשר של הורה וילד ביולוגיים.

לעומת זאת, ההגדרה ל"אומנה" נמצאת בחוק אומנה לילדים, התשע"ו-2016 וקובעת כי אומנה משמעותה מגורים של ילד במשפחה שאינה בית הוריו לפי החלטה שהתקבלה שלא מכוח חוק אימוץ ילדים.

לעניין כשרות עדים:

הורים וילדים – לרבות במסגרת משפחה מאמצת לא כשרים להעיד האחד כנגד השני.

לעומת זאת – כאשר מדובר במשפחת אומנה, אין מדובר ביחסים של הורה וילדו ולכן כשרים להעיד האחד כנגד השני.

הנושא: כשרות עדים

שאלה:

אם אדם 1 נאשם בכתב אישום משותף עם אדם 2,
האם בן זוג אדם 1 יכול להעיד נגד אדם 2?

תשובה:

ככלל, כאשר מדובר בכתב אישום משותף:
בן זוג לא כשר להעיד נגד בן זוגו, ואין כופים אותו להעיד לחובת אדם המואשם יחד עם בן זוגו.
הורה לא כשר להעיד נגד ילדו, ולהפך, ואין כופים אותו להעיד לחובת אדם המואשם יחד עם הורה/ילדו.

הנושא: כשרות עדים

שאלה:

לעניין הסייגים בסעיף 5 לפקודת הראיות, אשמח להבהרה –
האם בני זוג/הורים וילדים כשרים להעיד גם אם מדובר בעבירה שבוצעה
מחוץ למערכת היחסים
שבין בני הזוג
או בין ההורים והילדים?

תשובה:

הורים וילדים ובני זוג לא כשרים להעיד אחד נגד השני אלא אם הם בעבירות שבחריגים (שבסעיף 5 לפקודה) ואז הם
הופכים להיות כשרים.
יש לשים לב שהקשר שאנחנו מחפשים זה קשר של הורים וילדים או בני זוג.

הנושא: ראיות חסויות

שאלה:

האם חיסיון עו"ד-לקוח/פסיכולוג/עובד סוציאלי-מטופל חלים במקרה שהלקוח/מטופל שיתף אותם שבכוונתו לבצע עבירה עתידית?

תשובה:

עו"ד, פסיכולוג ועו"ס אינם מוגנים על ידי החיסיון אם המידע נוגע לכוונה עתידית לעבור עבירה, על אחת כמה וכמה אם מדובר בעבירה חמורה.

החיסיון עוסק בעבירות שבוצעו בעבר, לא בתכנון עתידי.

אם בעל המקצוע יודע על כוונה לבצע עבירה חמורה והוא לא מדווח לרשויות או לא נוקט פעולה סבירה למנוע אותה, הוא עלול להיחשב מסייע לעבירה לפי סעיף 31 לחוק העונשין או מי שלא מנע עבירה לפי סעיף 262 לחוק העונשין (מניעת פשע).

הנושא: ראיות חסויות

שאלה:

האם כהן דת יכול לוותר על החיסיון או שלא?

תשובה:

החיסיון הוא של כהן הדת – ולא של המתוודה (הנאשם).

כלומר, הזכות לשמור על החיסיון נתונה לכהן הדת עצמו, והוא רשאי לבחור האם לשמור את סוד הווידוי או לגלותו. אם על פי דיני דתו חל איסור לגלות את תוכן הווידוי הרי שכהן הדת אינו חייב להעיד, ואף עשוי להיות מנוע דתית ומשפטית מלעשות זאת.

עם זאת – החוק אינו אוסר על כהן הדת למסור עדות אם הוא עצמו בוחר לוותר על החיסיון, שכן החיסיון נועד להגן עליו ולא על הנאשם.

לכן, הוא רשאי לוותר על החיסיון ולמסור עדות על שאמר לו הנאשם.

בית המשפט אינו רשאי לכפות על כהן הדת להעיד בניגוד לדיני דתו או בניגוד לרצונו.

בהצלחה בהמשך !